

С Т А Н О В И Щ Е

от полк. доцент д-р Стоян Георгиев Стойчев
доцент в катедра „Съвместни операции и планиране”
на факултет „Национална сигурност и отбрана“ във ВА „Г. С. Раковски“
гр. София, бул. „Евлоги и Христо Георгиеви“ №82,
тел. (02)9226505, e-mail: sstoychev_ss@abv.bg

на дисертационен труд
разработен от Габриела Димитрова Наплатанова-Русева

на тема: „УПРАВЛЕНИЕ НА МЕДИЙНИТЕ ЕФЕКТИ И МЕДИЙНИ
ОПЕРАЦИИ ПО ВРЕМЕ НА ВЪОРЪЖЕН КОНФЛИКТ“

в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“,
професионално направление 9.1. „Национална сигурност“,
докторска програма „Военнополитически проблеми на сигурността“

София
2019 г.

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем.

Опитът от провежданите през последните 25 години кампании и операции, както от НАТО и ЕС, така и от създадени „ad-hoc” коалиции на желаещите показва, че в повечето случаи самостоятелните действия на въоръжените сили (военния компонент) са недостатъчни за предотвратяването или разрешаването на голяма част от тях, а и за приемането и разбирането на необходимостта от провеждането на конкретната операция или кампания. Това налага комплексно използване на различни инструменти за въздействие на държавната, съюзната и коалиционната мощ, което ни показва, че освен прилагането на военна сила е необходимо да бъдат използвани и други средства – в нашия случай основно информационни, които във вида медийни ефекти и медийни операции ще търсят възможно най-добрата координация с военните „играчи“.

Нивото на изследване на проблема за ефективността на медийните ефекти и медийните операции в съвременните условия и наличният инструментариум за тях не отговарят в пълен обем на изискванията и динамиката на развитие на глобалната средата за сигурност и глобалната медийна среда, както и на промените в схващанията за използване на медиите и тяхното влияние в провежданите операции и кампании. Широкият международен отзвук на тези операции и кампании предполага различия и специфики при планиране и провеждане на различните информационни (медийни) дейности, обединени от общ замисъл.

Това налага допълнително изследване на различните медийни ефекти и на медийните операции като цяло с цел повишаване на тяхната ефективност и постигане на съвместни ефекти, синергия в действията на различните инструменти на националната, съюзната и коалиционната мощ – политически, икономически, военен, граждански. Необходимо е и систематизиране на насоките (методите) за усъвършенстване управлението на различните медийни ефекти и операции и прилагането им в съвременната глобална информационна среда.

Обект на дисертационния труд са съвременните конфликти и конкретно информационните операции, провеждани в тях.

Предмет на дисертационния труд са медийните операции и ефектите от тях – като част от информационните операции.

Отчитайки определянето на обекта и предмета на дисертационния труд можем да кажем спокойно, че те го правят още по-актуален и необходим.

Съдържание на дисертационния труд съответства на темата и определено покрива всички възможни изисквания, които биха могли да бъдат предявени в тази посока. С правилно поставена изследователска теза, с ясни и правилни избрани обект и предмет на дисертационния труд, с добре ориентирана цел на същия труд, както и с добре поставени за постигане научноизследователски задачи, с тяхното последващо постигане в рамките на изследването може да се приеме недвусмислено, че докторантът е успял да изпълни поставените задачи и чрез това да постигне поставената цел на същия.

Същият се състои от увод, изложение в три глави с изводи към всяка една от тях, общи изводи, заключение, списък на използваната литература и източници и приложения с общ обем от 216 (двеста и шестнадесет) страници.

Структурата на дисертацията съответства на изискванията за такъв вид научна разработка.

2. Оценка на научните резултати и приноси на дисертационния труд.

Научната и научно-приложна стойност на дисертационния труд не подлежат на съмнение.

За да постигне резултатите в своето изследване, за които дава своята обосновка в автореферата към дисертационния си труд, авторът г-жа Габриела Наплатанова-Русева се е спряла на следните научно-изследователски задачи (НИЗ):

1. Да се анализират и разкрият характеристиките на медийното влияние и медийните операции, и да се представи теоретичен модел за тяхната класификация. Класификацията е по различни критерии като тенденции в различните военни конфликти.

2. Да се изследват и анализират съвременните подходи за оценка на ефективността на медийните ефекти и медийните операции във военните конфликти, и да се разкрият различните предизвикателства при създаването на медийните ефекти и медийните операции/стратегии.

3. Да се формулират насоки за усъвършенстване на управлението на медийните ефекти и медийните операции в един съвременен военен или въоръжен конфликт.

По своята същност дисертационния труд ни показва, че докторантът ни, г-жа Габриела Наплатанова-Русева е решила в голяма степен тези задачи.

Научните и научно-приложните резултати (приносите) на дисертационния труд могат да се сведат до следните:

НАУЧНИ РЕЗУЛТАТИ (ПРИНОСИ):

1. Предложена е характеристика на медийните ефекти и медийните операции и е разработен теоретичен модел за тяхната класификация по различни критерии в различните военни конфликти.

2. Разкрити са основните предизвикателства при създаването на медийните ефекти и медийните операции в съвременните въоръжени конфликти като: предизвикателства и рискове пред самостоятелно отразяващите журналисти; предизвикателства свързани с техническа сигурност за журналистите; предизвикателства свързани с психологическа сигурност; предизвикателства свързани с изпълнение на изискванията от журналистите и от самите редакции при отразяване на въоръжения конфликт; предизвикателства пред внедряващото звено - национално или съюзническо командване.

НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ РЕЗУЛТАТИ (ПРИНОСИ):

1. Анализирани са изискванията към журналистите и ефектите от техните професионални взаимоотношения с военнослужещите, когато са самостоятелно в зоната на операцията или са внедрени в подразделения на собствена, в съюзническа или вражеска армия.

2. Формулирани са насоки за усъвършенстване на процедурите по управление на медийните ефекти и медийните операции в новата информационна среда по време на военен конфликт.

Приемам така посочените научни и научно-приложни резултати и ги определям като приносна част на дисертационния труд в научната област.

Предложеният към дисертационния труд автореферат съответства на изискванията на регламентираните документи (ЗРАСРБ и ПП ЗРАСРБ). В него са залегнали и намерили своето място най-важните моменти от дисертационния труд и направените в главите на същия изследвания.

Постигнатите резултати, посочени в него биха могли да се обвържат в една по-добра степен с направените изследвания в дисертационния труд, но и така представени могат да се отнесат към конкретните изследвания в труда. Лично според мен докторантът е успял да направи по-широки и задълбочени изследвания, но когато представя резултатите, които е постигнала в края на автореферата, проявява скромност и е визирала само четири резултата. Смело мога да кажа, че същите биха могли да се разширят, но и в този вид покриват и отговарят на поставените НИЗ, на изследванията и анализите направени в отделните глави на дисертационния труд.

Докторантър г-жа Габриела Димитрова Наплатанова-Русева в своя автореферат към дисертационния труд е посочила 5 (пет) броя публикации. В качеството ми на научен ръководител на докторанта съм се запознавал с тях. Спокойно мога да кажа, че същите освен, че са публикувани до една, кореспондират изцяло с темата на дисертационния труд, с поставената цел и научно-изследователски задачи на същия. Две от публикации са лично дело (самостоятелни публикации) на автора, а останалите три са в съавторство. Като публикации са както на български, така и на английски език.

3. Критични бележки.

В дисертационния труд има допуснати и някои слабости. Така например са допуснати някои чисто технически, смислови и граматически грешки.

На моменти в самото начало беше трудно да приема така представени пространствени изводи, но считам, че докторантър успя успешно да преодолее тази своя пространственост и желание да опише всичко, което знае и в труда останаха едни издържани, разбираеми и по-конкретно насочени изводи.

Като цяло същите са обвързани с материала посочен/използван в главите, но и тук бих посочил, че реално не обслужват в най-добра степен, в този им вид, решаването на научно-изследователските задачи (НИЗ) и конкретно постигнатите резултати – поради съкращаването на размаха един вид в изследванията и анализите. Имайки предвид, че това е все пак едно от първите докосвания на докторанта ни до научната материя и до представяне на научно обосновани резултати от един такъв труд, считам, че постигнатото е един добър атестат за развитието напред.

Като критична бележка бих посочил, че не напълно главите представени в дисертационния труд са равномерни като материал и като анализи. Така например глава трета, въпреки недвусмисления си принос за труда като цяло, видимо е най-голяма и оставя останалите две да са леко минимизирани пред нея. Но в тази трета глава всъщност е представен по един обоснован и широко пригледен начин всички графики, таблици, изводи и заключения от проведеното експертно допитване-изследване до основните групи участници в медийните операции и медийните ефекти в съвременните въоръжени конфликти.

Смятам, че материалът в глава трета на дисертационния труд в най-пълна степен добавя приноси с научно-приложен характер, че разкрива основните проблеми и подпомага приложната част на труда като цяло.

При обобщените, общите изводи в края на своя труд, докторантът е преодолял някои от посочените слабости, но все пак считам, че е възможно едно по-добро представане на изводите и заключенията като цяло.

Направените критични бележки не намалява стойността на предложения от автора труд. Те са по-скоро в посока на градивна и позитивна критика, с чието съобразяване дисертацията ще придобие още по категоричен характер на научна разработка.

4. Заключение.

Научната и научно-приложната стойност на дисертационния труд са разпознаваеми в приемлива степен. Считам, че дисертационния трудът е завършено научно изследване по посочения научен проблем. Също така заявявам, че авторефератът към него отговаря на изискванията. Публикациите съответстват и имат връзка с научното изследване в труда. Считам също така, че дисертационния труд е лично дело на докторанта.

Всичко това ми дава основание да заявя, че дисертационния труд на г-жа Габриела Наплатанова-Русева отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Р България и на Правилника за неговото прилагане и на основата на своята положителна оценка на същия, предлагам на разширения катедрен съвет на катедра „Съвместни операции и планиране“ да вземе решение да допусне до защита пред научно жури дисертационния труд на тема „Управление на медийните ефекти и медийни операции по време на въоръжен конфликт“.

5. Оценка на дисертационния труд.

На основата на изпълнените изискванията за подобен вид научни трудове, на получените резултати и постигнатите в него научни и научно-приложни приноси в качеството ми на член на научното жури давам „Положителна“ оценка на предложения от автора г-жа Габриела Димитрова Наплатанова-Русева дисертационен труд на тема: „Управление на медийните ефекти и медийни операции по време на въоръжен конфликт“ и предлагам на научното жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.1. „Национална сигурност“, по докторска програма „Военнополитически проблеми на сигурността“.

гр. София
19.06.2019 г.

ЧЛЕН НА НАУЧНО ЖУРИ:
ПОЛК. ДОЦ. Д-Р

СТОЯН СТОЙЧЕВ